

Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk

Zeszyt 269, rok 2018, s. 129-142

Iwona Kiniorska

Patryk Brambert

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wydział Matematyczno-Przyrodniczy,
Instytut Geografii; ul. Świętokrzyska 15, 25-406 Kielce.
iwona.kiniorska@ujk.edu.pl; patryk.brambert@ujk.edu.pl

INNOWACYJNOŚĆ I OFERTA UZDROWISKA W SOLCU-ZDRÓJU

Abstract: Innovation and the Offer of the Health Resort in Solec-Zdrój. The aim of the study was to identify and present the set of activities undertaken to develop an innovative offer of medical treatments by the health resorts facilities Mineral Hotel Malinowy Raj with Baseny Mineralne (mineral pools) situated in a health resort Solec-Zdrój in the świętokrzyskie voivodeship. The research covered the years 2012-2017 and was based on an analysis of the current offers of the selected facilities and of the revitalisation programme for the gmina as well as on the observations and field inspection. It has shown that the resort is becoming multi-functional, offering various options for health improvement, leisure and relax, and developing innovative medical and tourist functions, the latter including sports and well-being. Inevitably, all these changes have their impact on the economic situation of Solec-Zdrój.

Keywords: Health resort, health tourism, innovation, tourism product, Solec-Zdrój.

JEL codes: I12, L26, L83, R11, Z32.

Wprowadzenie

Na przełomie XX i XXI w. turystyka uzdrowiskowa zaczęła odzyskiwać swoje znaczenie na kontynencie europejskim. Zmiany demograficzne, w tym starzenie się społeczeństwa, a także wzrost dochodów i potrzeb ludności, moda na zdrowy styl życia, stały się determinantami wzrostu zainteresowania turystyką uzdrowiskową. Stanowi ona formę turystyki zdrowotnej i bazuje na wykorzystaniu właściwości leczniczych obszarów specjalnych, o statusie uzdrowiska¹. W Polsce, w świetle *Programu Rozwoju Turystyki do 2020 roku* [2015: 42-43] turystyka uzdrowiskowa została wskazana jako jeden z najważniejszych obszarów rozwoju produktów krajowej turystyki. Wzrosło przy tym zainteresowanie upowszechnieniem innowacji w miejscowościach uzdrowiskowych. Zgodnie z tym lecznictwo uzdrowiskowe jest już połączeniem tradycji i nowoczesności (ryc. 1). Dużą w tym rolę odgrywa postęp naukowo-technologiczny. Z reguły w podmiotach uzdrowiskowych można skorzystać z oferty z zakresu *spa&wellness*. Zakłady wprowadzają na rynek własne produkty zdrojowe. Często należą do nich kosmetyki, które są sprzedawane za pomocą tradycyjnych kanałów dystrybucji lub przez sklep internetowy [Mirek 2014: 256].

Należy zaznaczyć, że współczesny turysta poszukuje wysokiej jakości autentyzmu przeżyć. Pobyt w niecodziennych warunkach życia daje człowiekowi możliwość pełnego wypoczynku oraz relaksu. Dlatego istotna jest rola obiektów, które dostosowują swoje usługi do indywidualnych potrzeb i oczekiwań konsumentów, w tym zwłaszcza uzdrowisk. Przez powiększenie wachlarza usług stają się ośrodkami wypoczynkowymi, miejscami atrakcyjnymi dla turystyki aktywnej, kongresowej, festiwalowej i wielu innych.

Zaimplementowanie nieistniejących dotychczas rozwiązań w miejscowościach uzdrowiskowych w dużym stopniu wpływa na ich atrakcyjność turystyczną. Zalicza się do nich wiele działań innowacyjnych, tj.:

- tworzenie lub udoskonalanie oferty rynkowej;
- poprawa stanu infrastruktury turystycznej, m.in. obiektów *spa&wellness*;

---

¹ Uzdrowisko według *Ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym...* [2005: 2] *to obszar, w którego granicach prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony istniejących na danym terenie naturalnych surowców leczniczych, któremu nadano status uzdrowiska. Miejscowość ubiegająca się o taki status powinna posiadać złoża naturalnych surowców leczniczych i klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych. Zlokalizowane muszą być w niej zakłady – w tym urzędnictwo – przygotowane do lecznictwa uzdrowiskowego. Ponadto obszar powinien spełniać określone wymagania względem ochrony środowiska, posiadać infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, transportu zbiorowego, a także prowadzić gospodarkę odpadami.*

- budowa nowych zakładów leczniczych;
- tworzenie szeroko rozumianych atrakcji turystycznych niezwiązanych bezpośrednio z działalnością uzdrowisk, np. parków rozrywki, oferty wycieczek fakultatywnych, imprez kulturalno-rozrywkowych [Gryszel *et al.* 2009: 148-149].

Ryc. 1. Model typów uzdrowisk i ich podział ze względu na świadczone w nich usługi

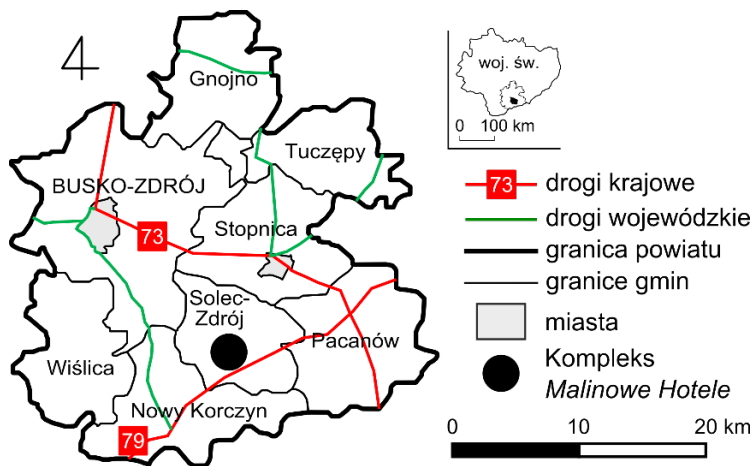
Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Spivack 1998: 70; Dryglas 2009: 170].

Rola innowacyjności i kreatywności w branży turystycznej przejawia się w aktywizacji rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów dzięki turystyce. Podmioty turystyczne są wówczas innowacyjne, jeśli właściciel umie tworzyć nowe produkty i skutecznie je promuje [Roman 2013: 23]. W tym świetle na potrzeby postępowania badawczego przyjęto, że innowacja to realizacja (wdrożenie) atrakcyjnych nowych pomysłów wypływających z ludzkiej kreatywności [Jagodzińska 2013: 330]². Wynikająca z kreatywności innowacyjność rozumiana jest z kolei jako cecha oznaczająca zdolność do tworzenia lub pozyskiwania nowych lub ulepszonych produktów, procesów, rynków i metod organizacji. Cecha ta ma związek z aktywnym angażowaniem się w procesy

² Stanowienie nowości dla podmiotu może być niekiedy minimalnym wyznacznikiem zaliczenia rozwiązania do innowacji. Zmiany te zatem mogą mieć charakter usprawniający albo przełomowy.

innowacyjne i podejmowaniem działań w tym kierunku [Brambert 2016: 11]. Jak już wspomniano, wyraźnym przejawem takich inicjatyw jest obecna działalność obiektów uzdrowiskowych.

W związku z powyższym, za cel badań obrano identyfikację i zaprezentowanie działań podejmowanych przez obiekty o charakterze uzdrowiskowym *Mineral Hotel Malinowy Raj* wraz z *Basenami Mineralnymi*, mieszczącymi się w Solcu-Zdroju, na rzecz kształtowania innowacyjnej oferty leczniczej. Są to nowoczesne obiekty, które powstały na terenie jednego z najstarszych polskich uzdrowisk – w gminie wiejskiej Solec-Zdrój (powiat buski), w woj. świętokrzyskim (ryc. 2). *Baseny Mineralne* zostały otwarte w 2013 r., stając się od razu wyjątkowym w skali kraju miejscem oferującym leczenie najsilniej zmineralizowaną wodą o zawartości aktywnych związków siarki. W 2015 r. oddano do użytku – w bezpośrednim sąsiedztwie basenów – czterogwiazdkowy *Mineral Hotel Malinowy Raj*, który wszedł w skład kompleksu należącego do grupy *Malinowe Hotele*³, istotnie wzbogacając bazę uzdrowiskowo-rekreacyjną regionu.

Ryc. 2. Położenie przedmiotu badań na terenie gminy Solec-Zdrój

Uwaga: Grupa *Malinowe Hotele* obejmuje: *Mineral Hotel Malinowy Raj*, *Baseny Mineralne Solec-Zdrój*, *Hotel Medical SPA Malinowy Zdrój* (nie ujęty w analizie).

Źródło: Opracowanie własne.

³ W Solcu-Zdroju kompleks, należący do prywatnej spółki *Malinowe Hotele*, obejmuje: *Baseny Mineralne Solec-Zdrój*, *Mineral Hotel Malinowy Raj*, *Hotel Medical Spa Malinowy Zdrój*. Grupa posiada jeszcze *Hotel Medical Spa Malinowy Dwór* w Świeradowie-Zdroju. Na etapie realizacji jest w tej chwili inwestycja grupy w budowę hotelu spa z dwoma basenami w Cieclocinku.

1. Obszar i metodyka badań

Uzdrowisko Solec-Zdrój jest jednym z dwóch w regionie świętokrzyskim, a w Polsce – spośród 45 funkcjonujących uzdrowisk statutowych⁴. Leży w południowej części województwa, na Ponidziu, 17 km na południowy wschód od Buska-Zdroju. Pod względem fizycznogeograficznym Solec-Zdrój zlokalizowany jest w obrębie Wyżyny Małopolskiej i Kotliny Sandomierskiej, w regionie Niecki Nidziańskiej, w mezoregionie Niecka Solecka. Ukształtowanie wyznacza łagodny stok wzniesienia o wysokości 170 m n.p.m. i mała rzeka Rzoska [Barcicki *et al.* 2017: 9].

Solec-Zdrój zaliczany jest do uzdrowisk południowej Polski, które ze względu na uwarunkowania geologiczne związane są z występowaniem wód mineralnych, peloidów i gazów leczniczych. Jest to zdrojowisko nizinne, w którym podstawę działalności stanowią zabiegi z wykorzystaniem wody. Na rozpatrywanym terenie eksploatuje się wody solankowo-siarczkowe z obszarów górniczych: „Solec-Zdrój” (otwory: Szyb Solecki, Solec 2 – Karol, Solec 2B) oraz „Wełnin” (otwór Wełnin 2 – Malina) – [Chowaniec *et al.* 2015: 196-199].

W dążeniu do osiągnięcia celu badawczego przeprowadzono analizę bieżącej oferty wybranych podmiotów grupy *Malinowe Hotele*, gminnego programu rewitalizacji, jak również obserwacje i wywiad terenowy. Niektóre informacje uzupełniano na podstawie Centralnego Wykazu Obiektów Hotelarskich (CWOH), czyli publicznego rejestru funkcjonującego w systemie Centralnej Ewidencji i Wykazów w Turystyce, którym administruje Ministerstwo Sportu i Turystyki. Wykorzystano także dane ilościowe dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS) nt. stanu bazy hotelowej za lata 2012-2017 oraz pochodzące z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego (UMWS), odnośnie do wielkości ruchu turystycznego w regionie w latach 2012-2015. Na podstawie metod wskaźnikowych określono także stopień potencjału turystycznego. Były to mierniki: wskaźnik funkcji turystycznej Deferta (liczba turystów korzystających z noclegów względem 1 km² powierzchni całkowitej), wskaźnik nasycenia bazą turystyczną Charvata (liczba miejsc noclegowych odniesiona do 1 km² powierzchni całkowitej). Pierwszy miernik, o charakterze popytowym, obliczono dla 2014 r., zaś drugi – o charakterze podażowym – dla 2017 r.

⁴ Dodatkowym, podziemnym uzdrowiskiem, jest Wieliczka.

2. Oferta kompleksu *Malinowe Hotele* w zakresie turystyki zdrowotnej

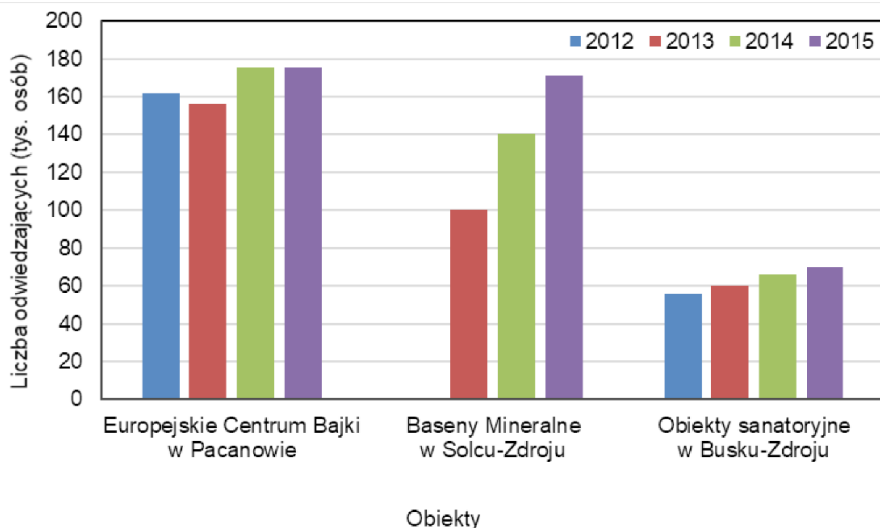
Zgodnie ze wzrostem zainteresowania turystów ofertą zdrowotną, na terenie niewielkiej miejscowości Solec-Zdrój (85 km², 8% obszaru powiatu), liczącej powyżej 800 mieszkańców⁵, powstała w latach 2012-2017 baza noclegowa o bardzo dużym potencjale. Tworzy ją 9 turystycznych obiektów noclegowych, z sumą 808 miejsc dla gości. Dokładną strukturę bazy określają: 2 hotele czterogwiazdkowe (423 miejsca noclegowe), 2 zakłady uzdrowiskowe (188 miejsc), 2 trzygwiazdkowe pensjonaty (80 miejsc), ośrodek wczasowy (60 miejsc), inny obiekt hotelowy (47 miejsc) i kwatera agroturystyczna (10 miejsc). Łączna liczba miejsc noclegowych uległa zwiększeniu w analizowanym czasie o 62%, po pierwsze, dzięki rozbudowie hoteli (wzrost o 117%), po drugie – pensjonatów (wzrost o 90%), a na końcu – zakładów uzdrowiskowych (wzrost o ok. 4%). Nie nastąpiły zmiany odnośnie do ośrodka wczasowego, innego obiektu hotelowego i kwatery agroturystycznej. Wielkość wskaźnika funkcji turystycznej Deferta dla Solca-Zdroju wyniosła 196 (2014 r.), co wyróżnia gminę na tle woj. świętokrzyskiego, w którym zarejestrowano niemal 5 razy niższą wartość wskaźnika (41). W literaturze przedmiotu wskazuje się wartości graniczne, np. w skali według M. Boyer wielkość wskaźnika powyżej 40 charakteryzuje już gminę z dominującą funkcją turystyczną [Pearce 1995; Hendel 2016: 160-161]. Z kolei wskaźnik nasycenia bazą turystyczną Charvata równy 9,5 (2017 r.), przewyższył prawie 7-krotnie wartość odnotowaną w województwie (1,4).

Biorąc pod uwagę ranking atrakcji turystycznych woj. świętokrzyskiego należy stwierdzić, że w 2015 r. same *Baseny Mineralne* znalazły się na 4. miejscu wśród najczęściej odwiedzanych destynacji, którą wybrało 171 tys. osób. Ponadto niezwykle szybko produkt ten dołączył do kluczowych atrakcji rekreacyjno-turystycznych powiatu buskiego, tj. *Europejskiego Centrum Bajki* w Pacanowie (3. miejsce regionalnego rankingu) i obiektów sanatoryjnych w Busku-Zdroju (13. pozycja). Od momentu powstania do 2015 r. *Baseny Mineralne Solec-Zdrój* odnotowały wzrost liczby klientów o 71%. Już w roku debiutu działalności z basenów skorzystało 100 tys. osób (ryc. 3).

Warto nadmienić, że w ostatnich latach znacznie wzrosła świadomość prozdrowotna społeczeństwa, co przejawia się zwielokrotnieniem popytu na usługi uzdrowiskowe. Na podstawie danych UMWS, świętokrzyskie uzdrowiska w 2015 r. odwiedziło 699 tys. kuracjuszy. Było to o 200 tys. osób więcej

⁵ Zaludnienie w całej gminie wg BDL (GUS) wyniosło w 2017 r. 5,1 tys. osób.

niż w 2009 r. W dodatku powiat buski znalazł się obok Sopotu w czołówce krajowej miast i powiatów o największej sprzedaży miejsc noclegowych.

Ryc. 3. Ruch turystyczny w wybranych atrakcjach turystycznych powiatu buskiego w latach 2012-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMWŚ.

Wychodząc naprzeciw wymaganiom odbiorców, analizowane podmioty grupy *Malinowe Hotele* udoskonalają ofertę świadczonych usług medycznych. Główną przyczyną ich powstania była wola stworzenia nowoczesnego pakietu usług lecznictwa uzdrowiskowego. Oferta ta skierowana jest do wszystkich ludzi, którzy mają problemy zdrowotne, jednocześnie poszukują relaksu i odpoczynku. Magnesem przyciągającym kuracjuszy jest bez wątpienia zespół *Basenów Mineralnych*. Składa się on z części rekreacyjnej oraz leczniczej. W części rekreacyjnej występują 2 baseny: wewnętrzny i zewnętrzny (czynny w sezonie letnim). Na ich wyposażenie składają się m.in. nowoczesne urządzenia hydroterapeutyczne: ławki i leżanki masujące, masaże pionowe i gejzer oraz 2 zjeżdżalnie typu kamikadze o długości 15 m. Uzupełnieniem jest „mokra” restauracja, w której można zjeść posiłek w stroju kąpielowym.

Część leczniczą stanowi basen solankowo-siarczkowy. Jest to pierwszy i jedyny taki basen w Polsce. Jego niecka wypełniona jest gorącą, silnie zmineralizowaną wodą chlorkowo-sodową siarczkową, z uzupełniającym udziałem

m.in. bromu, jodu, czy magnezu. W warunkach naturalnych zawartość w wodzie aktywnych związków siarki wynosi ok. 900 mg/l, dzięki czemu posiada najwyższe stężenie tych związków na świecie. Jej właściwości są wykorzystywane w leczeniu wielu chorób, w tym zwłaszcza: zwyrodnień, dolegliwości reumatycznych, zaburzeń przemiany materii, neurologicznych, dermatologicznych oraz autoimmunologicznych. Należy zauważyć, że dostęp do informacji i wiedzy na temat zakresu leczniczej oferty basenów jest na bardzo wysokim poziomie. Dowodem tego jest przejrzysta, czytelna oraz interaktywna strona internetowa, ze szczegółowym opisem produktów.

Komplementarną składową *Basenów Mineralnych* jest wysokiej kategorii czterogwiazdkowy *Mineral Hotel Malinowy Raj*. Według informacji rejestrowych CWOH, ten istniejący na rynku od 3 lat obiekt hotelarski oferuje 222 miejsca noclegowe, w tym 6 apartamentów i 105 pokoi 2-osobowych. Jest największy pod tym względem w miejscowości Solec-Zdrój. Oprócz standardowego wyposażenia dla hoteli tej kategorii, każdy pokój posiada Smartfon *handy* do użytku podczas pobytu, z bezpłatnymi połączeniami lokalnymi i międzynarodowymi do wybranych krajów. Jest to system znany już na świecie, który funkcjonuje w Polsce począwszy od 2017 r. To bezpłatny smartfon z systemem operacyjnym stworzonym z myślą o gościu hotelowym⁶. Przyciski szybkiego wybierania umożliwiają mu łatwy wybór konkretnego produktu z oferty, bez wychodzenia z pokoju. Komunikacja z personelem zostaje wówczas przyspieszona, co może być kluczem do zwiększenia świadomości marki hotelu.

Wachlarz usług rozpatrywanego kompleksu jest bardzo szeroki i zróżnicowany (tab. 1). W ramach lecznictwa uzdrowiskowego świadczone są m.in.: krioterapia, terapia pooperacyjna, różne sposoby leczenia bólu, a także zabiegi kosmetyczne. Kolejną rozbudowaną grupą usług jest oferta rekreacyjno-wypoczynkowa. Ma ona na celu odnowę biologiczną i regenerację sił. Tworzą ją pakiety pobytowe, których przykładem jest Mineralny Pakiet Uzdrowiskowy. Obejmuje on głównie: dobierane indywidualnie zabiegi spośród kąpieli leczniczych, fizykoterapii i masaży, zajęcia sportowe z instruktorem, jak również nieograniczony dostęp do wszystkich stref i urządzeń *Basenów Mineralnych*. Cieszy się dużym zainteresowaniem klientów, czego pewnym odzwierciedleniem jest opinia na temat pakietu, napisana przez jedną z kuracjuszek i za-

---

⁶ Inwestowanie przez branżę hotelarską w technologie przyszłości otworzyło nowy rozdział w turystyce, polegający na rozwoju technologii dla podróżujących. Inteligentny system hotelowy *handy* jest przykładem praktycznego zastosowania koncepcji tzw. Internetu przedmiotów (ang. *Internet of Things – IoT*). Ma on za zadanie wzmacniać doznania gościa używającego środków kontroli, które są dopasowane do jego konkretnych preferencji.

mieszczona na stronie internetowej hotelu: *Wspaniale spędzony czas, nie będą powtarzać, ale po pierwsze wspaniali ludzie pracują w Malinowym Raju. Myślę, że to jest podstawa sukcesu tego miejsca. Dziękuję Wszystkim bez wyjątku za miłą atmosferę. Rehabilitacje, kąpiele, masaże postawiły mnie na nogi. O kuchni można napisać osobny rozdział. Jestem na diecie wykluczeniowej i nie było żadnego problemu z doborem diety. Indywidualne podejście i pokłady cierpliwości, to jest też kolejna mocna strona Malinowego Raju. Czego brakowało? Tak naprawdę tylko przejścia do Parku, ale mam nadzieję, że ten problem zostanie rozwiązany.* [<http://www.malinowehotele.pl/malinowyraj/pakiet/pakiet-mineralny>, dostęp 13.06.2018].

Badany obiekt ma w swojej ofercie dużą gamę usług *spa&wellness*. Klienci mogą skorzystać z wielu typów masaży relaksacyjnych, jakim jest np. *Masaż Malinowy*, który ma działanie regeneracyjne oraz przeciwstarzeniowe. Z tego rodzaju zabiegów, poprawiających kondycję fizyczną i samopoczucie, do popularnych należy jeszcze zabieg *Spa Balneo*, polegający na wykorzystaniu keratolitycznego działania wody siarczkowej oraz borowiny, zielonej glinki i ekstraktu z bluszczu, które pobudzają mikrokrążenie i cyrkulację krwi. Dopełnieniem wykonywanych usług jest wytwarzanie oraz dystrybucja *balneokosmetyków*, opartych na naturalnych składnikach.

Bardzo ważnym aspektem podnoszącym atrakcyjność kompleksów uzdrowiskowych jest dbałość o odpowiednie zagospodarowanie otoczenia, należącego do przestrzeni publicznej. Strukturę funkcjonalną centrum uzdrowiska wyznacza reprezentacyjny charakter przestrzeni, w tym układów zieleni, parków, promenad i ogrodów, które są wyeksponowane w krajobrazie. Pod tym kątem zwrócono uwagę na *Program Rewitalizacji Gminy Solec-Zdrój na lata 2016-2023* [2016]. Wśród projektów wpisanych w programie rewitalizacji są m.in.: rewitalizacja parku na cele edukacyjno-wypoczynkowe, rewitalizacja obszaru wokół zbiornika wodnego, poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji. Niestety Solec-Zdrój nie ma reprezentacyjnego parku zdrojowego, ani atrakcyjnych terenów wypoczynkowych. Obecnie na jego terenie jest nieuporządkowany prywatny park, zbiornik wodny oraz kilka alejek krzewów przy obiektach uzdrowiskowych. W ramach projektów ma powstać m.in. park ekologiczny w obrębie obszaru przylegającego do kompleksu lasów państwowych. Nadrzędnym celem zagospodarowania miejsca jest zachowanie i odtworzenie cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Zalew oraz teren zlokalizowany obok wraz z Parkiem ma szansę stać się jedną z ciekawszych atrakcji turystyczno-rekreacyjnych na terenie gminy. Przyczyni się to do ochrony dziedzictwa naturalnego i ożywienia gospodarczego, a co za tym idzie – poprawy jakości życia mieszkańców.

Tabela 1

Oferta usług badanych podmiotów grupy *Malinowe Hotele* – najważniejsze składowe

Usługi						
lecznicze	medyczne	wypoczynkowe	rekreacyjno-sportowe	spa&wellness	kulturalno-rozrywkowe	konferencyjne
Leczenie: – bóle stawów i kręgosłupa – stanów pourazowych i przeciążeń narządów ruchu – schorzeń dermatologicznych – zaburzeń neurologicznych – schorzeń reumatycznych i zwyrodnieniowych – zaburzeń układu krążenia	– diagnostyka – balneoterapia – kinezyterapia – krioterapia – terapia pooperacyjna – medycyna ortopedyczna według Cyriax'a – leczenie bólu metodą FDM – kinesiologia taping – zabiegi kosmetyczne – kąpiele solankowe i siarczkowe	programy pobytowe, m.in.: – Indywidualny – Mineralny – Wypoczynek – Weekend dla Niej i dla Niego – Mineralna Odnowa – Mineralny Pakiet – Uzdrawiskowy	– fitness – zajęcia na urządzeniach Cardio – nordic walking – turystyka piesza – turystyka rowerowa	– aquaerobik – masaże relaksacyjne (np. klasyczny, malinowy, kamieniami, tajski Lomi Lomi) – zabiegi Spa Balneo – okłady ciała z błota Morza Martwego – dystrybucja i sprzedaż balneokosmetyków	– imprezy kulturalne – udostępnianie walorów turystycznych	– hotelarskie – gastronomiczne – obsługa konferencji – obsługa szkoleń

Źródło: Opracowanie własne.

Dotychczas, w wyniku wzrostu świadomości prozdrowotnej społeczeństwa zintensyfikował się popyt na turystykę zdrowotną, która rozwijana jest w uzdrowiskach. W tego typu miejscach generowana jest działalność innowacyjna determinowana potrzebami potencjalnych, wymagających odbiorców. Wymusza to na przedsiębiorstwach uzdrowiskowych regularne inicjatywy podnoszące jakość produktów turystycznych, promocję oraz wprowadzanie nowoczesnych technologii.

Kompleks *Malinowe Hotele* staje się wielofunkcyjny, posiadając elementy służące poprawie stanu zdrowia, rekreacji oraz odpoczynku. Umożliwiają one, obok rozwoju funkcji leczniczej, realizację funkcji turystycznej, w tym: wypoczynkowej, aktywnej, *spa&wellness*, krajoznawczej lub kulturowej. Odziałuje to niewątpliwie na sytuację gospodarczą przestrzeni lokalnej.

Dziedziny działalności uwzględnionego przedsiębiorstwa – usługi medyczne i sanatoryjne oraz turystyka – są wśród strategicznych dla woj. świętokrzyskiego sektorów gospodarki [*Strategia Rozwoju Województwa... 2006*]. Natomiast zgodnie z trwającym procesem inteligentnej specjalizacji regionu – zaplanowanym w *Strategii Badań i Innowacyjności* na lata 2014-2020+ [2014] – uzdrowisko to współtworzy jedną z czterech głównych (wertikalnych) inteligentnych specjalizacji województwa, a jest nią właśnie turystyka zdrowotna i prozdrowotna. Ten stan rzeczy spełnia zatem założenia koncepcji inteligentnej specjalizacji obszarów, które – uwzględnivszy mocne i słabe strony warunków społeczno-gospodarczych – mają pobudzać własny potencjał z naciskiem na innowacje i postęp technologiczny w kluczowych polach koncentracji działalności gospodarczej⁷ [Brambert 2016: 24]. Tak więc można podkreślić bardzo duże możliwości gospodarcze turystyki zdrowotnej w Solcu-Zdroju, a także fakt jej istotnego wpływu na przyspieszenie rozwoju regionu świętokrzyskiego.

Bez innowacyjności oraz innowacji nie ulegałyby zwiększaniu atrakcyjność turystyczna określonej przestrzeni, nie następowałyby wzmacnianie konkurencyjności, trudno byłoby osiągnąć przejawy zrównoważonego rozwoju. Na podstawie opisanego przykładu przedsiębiorstwa uzdrowiskowego warto również dodać, że w dążeniu do osiągnięcia sukcesu rozwojowego uzdrowisk bardzo potrzebna jest otwartość na innowacje, nieschematyczne myślenie, chęć podejmowania ryzyka. Dużą rolę odgrywa partnerska współpraca właścicieli uzdrowisk, mieszkańców i władz samorządowych.

⁷ W nich kreuje się warunki dla formowania klastrów, ponieważ one najbardziej sprzyjają kształtowaniu potencjału w formie koncentracji (polaryzacji) przedsiębiorczości w przestrzeni.

Literatura

- Barcicki M., Gałuszka G., Kamińska W., Wilk-Grzywna M., 2017, *Funkcjonowanie i zasięg oddziaływania przestrzennego Klastra „Uzdrowiska świętokrzyskie”*. Biuletyn KPZK PAN, z. 267: 133-162.
- Brambert P., 2016, *Wpływ współpracy sieciowej na przedsiębiorczość i innowacyjność w regionie świętokrzyskim na przykładzie klastra Grono Targowe Kielce*. Praca doktorska, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach.
- Centralny Wykaz Obiektów Hotelarskich, Centralna Ewidencja i Wykazy w Turystyce*, 2018, Ministerstwo Sportu i Turystyki, [<https://turystyka.gov.pl/cwoh/index>].
- Chowaniec J., Gąguski T., Gorczyca G., Operacz T., 2015, *Główne założenia badawcze oceny zasobów dyspozycyjnych złóż wód leczniczych na przykładzie Buska-Zdroju–Solca-Zdroju*. Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego, 465: 195-202.
- Dryglas D., 2009, *Innowacje produktowe turystyki uzdrowiskowej*, [w:] *Innowacyjne kierunki rozwoju turystyki uzdrowiskowej i lecznictwa uzdrowiskowego. XVIII Kongres Uzdrowisk Polskich w Muszynie*, J. Golba, K. Rymarczyk-Wajda (red.). Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP, Krynica Zdrój: 167-174.
- Gryszel P., Jaremen D., Rapacz A., 2009, *Innowacje w percepcji przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i klientów uzdrowisk*, [w:] *Innowacyjne kierunki rozwoju turystyki uzdrowiskowej i lecznictwa uzdrowiskowego. XVIII Kongres Uzdrowisk Polskich w Muszynie*, J. Golba, K. Rymarczyk-Wajda (red.). Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP, Krynica Zdrój: 145-160.
- Hendel M., 2016, *Przydatność wskaźników funkcji turystycznej w ocenie rozwoju turystycznego obszaru na przykładzie gminy Ustroń*. „Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Seria Organizacja i Zarządzanie”, z. 87: 157-170.
- Jagodzińska K., 2013, *Edukacja kulturalna na rzecz kreatywności i innowacyjności*, [w:] *Kultura a rozwój*, J. Hausner, A. Karwińska, J. Purchla (red.). Narodowe Centrum Kultury, Warszawa: 327-344.
- Mirek J., 2014, *Innowacyjność jako czynnik funkcjonowania i rozwoju polskich uzdrowisk*. *Handel Wewnętrzny*, 6 (353): 251-265.
- Oficjalna strona internetowa grupy Malinowe Hotele*, 2018, [<http://www.malinowe-hotele.pl/malinowyraj/>].
- Oficjalna strona internetowa Hotelu Malinowy Raj*, 2018, [<http://www.malinowehotele.pl/malinowyraj/>].
- Pearce D., 1995, *Tourism Today. A Geographical Analysis*. Longman Publishing Group, Essex.
- Program Rewitalizacji Gminy Solec-Zdrój na lata 2016-2023*, 2016, *Gmina Solec-Zdrój, Solec-Zdrój*.

- Program Rozwoju Turystyki do 2020 roku*, 2015, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Warszawa.
- Roman M., 2013, *Teoria innowacji i jej zastosowanie w turystyce*, [w:] *Innowacje w rozwoju turystyki*, K. Nuskiewicz, M. Roman (red.). Wyd. Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Jadwigi Dziubińskiej w Gołdkowie, Gołdkowo 2013: 19-27.
- Spivack S. E., 1998, *Health Spa Development in the US: A Burgeoning Component of Sport Tourism*. *Journal of Vacation Marketing*, 4: 65-77.
- Strategia Badań i Innowacyjności. Od absorpcji do rezultatów – jak pobudzić potencjał województwa świętokrzyskiego 2014-2020+*, 2014, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, Kielce.
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020*, 2006, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, Kielce.
- Ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych*, 28 lipca 2005 r., Dz.U. nr 167 poz. 1399.

